

Asia: VN/25829/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VM:n lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavan.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa VM:n havaitsemien puutteiden johdosta ehdotetaan muutoksia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettuun lakiin. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään selkeyttämään toimintatapoja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä ja tehostamaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista, selvittämistä ja tutkintaan saattamista.

Poliittisesti vaikutusvaltaiset henkilöt

Esityksessä poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmä laajennettaisiin kattamaan valtion enemmistöomisteisessa yrityksessä merkittävässä tehtävässä toimivaa henkilöä. Määritelmä laajenisi myös koskemaan kaikkia valtion enemmistöomisteisia yrityksiä riippumatta siitä, mikä valtio yrityksen omistaa. Esitys merkitsisi asiakkaan tehostetun tuntemisvelvollisuuden laajentamista

suhteessa nykyisiin säännöksiin. Tältä osin EK korostaa riittävän käytännön ohjeistuksen tarjoamista viranomaisten toimesta ilmoitusvelvollisille tahoille.

Ehdotetut epäilyttävän liiketoimen, asiakkaan ja asiakassuhteen määritelmät

EK pitää esitettyjä muutoksia merkittävinä. Niiden vaikutus koskisi laajaa joukkoa luonnollisia henkilöitä. EK pitää hyvänä tavoitetta, jonka mukaan lainsäädäntöä pyritään selkiyttämään ja määritelmiä pyritään täsmentämään. On kuitenkin vaikea arvioida ennakolta, miten uusi lainsäädäntö vastaisi asetettuihin tavoitteisiin. Esimerkiksi asiakkaan määritelmä on esityksen mukaisesti hyvin laaja. Emme ole vakuuttuneita, onko määritelmä tarkoituksenmukainen. EK katsoo, että esityksen jatkovalmistelussa tulisi arvioida yksityiskohtaisemmin, onko AML-sääntelyä koskevien tavoitteiden toteutumiseksi oikeasuhtaista ja tarpeellista laajentaa tuntemis- ja tunnistamisvelvollisuuksia esitetyllä tavalla.

Virtuaaliset tarkastukset

EK pitää esitystä tältä osin niin puutteellisena, että esitys olisi palautettava jatkovalmisteluun. Tarkastuksen kohteen oikeusturvaan ja tietoturvaan liittyvät kysymykset tulisi erityisesti käsitellä uudelleen tarkemmin.

Eräitä muita huomioita

Nähdäksemme esitystä tulee vielä jatkovalmistella henkilötietojen suojan näkökulmasta. Nämä näkökulmat liittyvät useaan kohtaan esityksessä.

Kiinnitämme myös huomiota siihen, onko esityksessä työntekijöiden taustaselvityksiä koskevat kohdat riittävän tarkkarajaisia.

Emme pidä esitystä riittävän perusteltuna siltä osin kuin siinä esitetään uutena sääntelynä, että ilmoitusvelvollisella olisi oikeus käsitellä yleisesti saatavilla olevaa asiakkaaseensa kohdistuvaa rikostuomiota tai rikosta koskevaa tietoa, joka on yleisesti saatavilla, jos tieto on välttämätön asiakassuhteeseen liittyvien rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riskien arvioimiseksi tai epätavalliseen liiketoimeen liittyvän selonottovelvollisuuden hoitamiseksi. Esitys vaatii tältä osin

jatkovalmistelua. Jatkovalmistelu on nähdäksemme tarpeen etenkin yksityisyydensuojan ja esitetyn sääntelyn riittävän tarkkarajaisuuden kannalta.

Suominen Santeri
Elinkeinoelämän keskusliitto EK